

Vi tar Trøndelag framover

Innledning

Venstre er Norges sosialliberale parti. Liberal politikk kombinerer personlig frihet med ansvar for fellesskapet.

Vi har en sterk tro på menneskets skaperevne, kreativitet og ansvarsfølelse. Mennesker som gis frihet er best i stand til å ta ansvar for seg selv, sine medmennesker og livsgrunnlaget til våre etterkommere.

For å gi folk gode tjenester og skape lokal utvikling, er lokal frihet bedre enn statlig detaljstyring og øremerking. Samtidig gjør natur- og klimakrisen det nødvendig med strenge og forpliktende nasjonale og internasjonale avtaler om sterkere vern av natur og kraftigere kutt i klimautslipp.

Venstre tar Trøndelag framover!

Klima, miljø og areal

Klimakampen er i bunn og grunn en frihetskamp. Det handler om å gi barna mulighet til å leve gode og trygge liv nå og i framtida. Venstre mener at vern av matjord, natur – og kulturverdier må komme først og være premiss for vekst og utvikling. Arealendringer er den største trusselen mot naturen. Venstre vil ta vare på mer natur lokalt, og stramme inn arealpolitikken for å hindre ytterligere nedbygging.

For å sikre nærhet til arbeidsmarked, utdanningstilbud, servicepunkt og kompetansesenter, ønsker Venstre å styrke regionsentrene rundt om i fylket. Regionsentre er byer og større tettsteder som virker som en drivkraft for regionen rundt. Gjennom å samle kompetanse, kultur og utdanning regionalt motvirker vi sentralisering, ved å sikre nærhet til tilbudet for de som bor i mindre bygder rundt regionsentrene.

Fritidsbebyggelse legger et stort press på areal. Trøndelag har tusenvis av regulerte, men ubebygde, hyttetomter. Da er det ikke nødvendig å bygge ut enda flere områder. Venstre vil ha en kritisk gjennomgang av om noen av de ubebygde hytteområdene kan tilbakeføres. Vi vil også sette krav til energi og avløp for nye hytter.

Fylkeskommunene står for en stor andel av innkjøpene i Norge. Ved å stille strenge klima- og miljøkrav i anskaffelsene kan vi oppnå store utslippskutt og bidra til at grønne produkter og tjenester kommer inn på markedet. De mest bærekraftige byggene er de som allerede finnes. Derfor vil vi rehabilitere og gjenbruke eksisterende bygg framfor å rive og bygge nytt.

Selv om vi lykkes med å redusere utslippene, må fylkeskommunene forberede seg på at vi vil få mer ekstremvær. Venstre vil derfor at fylkeskommunene skal prioritere klimatilpasning. Tiltak som gjenåpning av bekker og vassdrag, flomsikring, og rehabilitering av natur vil bidra til å beskytte verdifull

infrastruktur, og er bra for folk og natur. Utfordringene knyttet til marin forsøpling er enorme, og Venstre vil fortsette innsatsen mot plast på avveie både til lands og til vanns. Venstre vil:

- Innføre arealregnskap og naturbudsjett i fylkeskommunene
- Vektlegge natur- og kulturverdier i regulerings saker og føre en stram dispensasjons praksis der det dreier seg om naturarealer
- Fortette langs kollektivakser i byer og tettsteder
- Sørge for en god balanse mellom klima- og miljøvennlig boligutvikling og ivaretagelse av kulturvern og kulturminner
- Støtte 90 km/t framfor 110 km/t-standard på veger for å redusere tap av matjord
- Begrense naturinngrepene ved utbygging av nye veganlegg og stille krav om erstatningsarealer ved tap av verdifull natur
- Sikre tilgang til lokale bymarker, utfartsområder og turveier
- Bruke naturrestaurering som kompensierende tiltak, for eksempel bekkeåpning, i forbindelse med offentlige byggeprosjekter som medfører arealendringer
- Etablere karbonfangst- og lagring på alle større punktutslipp, blant annet på avfalls- og forbrenningsanlegg som på Tiller, der det er mulig.
- At klimagevinsten i rehabilitering framfor rivning alltid skal vurderes i eiendomsprosjekter
- Stille krav om streng klima- og miljøsertifisering av alle nye bygg
- Vurdere opprettelse av Rensfjellheimen nasjonalpark
- Videreføre og styrke arbeidet med plast på avveie
- Innføre strengere krav for å begrense de negative effektene av hytteutbygginger
- Forby all nedbygging av myr
- Forby flatehogst i hekke- og yngletid
- Sikre videre vern av de verna vassdragene i Trøndelag

Utdanning og kompetanse

Kunnskap og kompetanse gir enkeltmennesket frihet. Venstre vil gi mer valgfrihet og kontroll til den enkelte elev, siden vi vet at dette fører til mer motivasjon, mer læring, og dermed flere som fullfører videregående.

Den største utfordringen for videregående opplæring i Trøndelag er den skjeve elevtallsutviklingen. Elevtallene kommer til å gå ned alle andre steder enn i Trondheimsområdet. Dermed vil det bli en stor utfordring å finne en balansert tilbudsstruktur som både sikrer et variert utdanningstilbud i hele fylket, samtidig som man har tilstrekkelig antall elever for å ha faglig kvalitet og godt psykososialt miljø. Venstre ønsker fortsatt skoler i hele fylket, og det er viktigere å sikre god kvalitet på de utdanningstilbudene som settes i gang enn at alle skolene skal tilby bredest mulig fagtilbud. Skolekapasiteten i Trondheim må være dimensjonert for de store ungdomskullene som kommer der.

Venstre mener at det er viktig at den enkelte eleven skal ha muligheten til å velge en annen skole enn sin nærscole. Fritt skolevalg kan kombineres med en reisetidsgaranti slik at ingen vil måtte reise uforholdsmessig langt eller flytte på hybel, dersom de ikke ønsker det.

For personer med ulike funksjonsnedsettelse eller kroniske sykdommer er utdanning enda viktigere for å komme i jobb enn for andre grupper. Med riktig tilrettelegging kan flere fullføre skole og utdanning. Venstre mener det er en viktig og riktig prioritering å sørge for at unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer får lik mulighet til å fullføre videregående skole med yrkes- eller studiekompetanse.

For å sikre høy kvalitet i videregående skole, må læreren i det enkelte klasserommet ha forutsetning og mulighet til å gi elevene god undervisning. Dette innebærer at vi må sikre både gode rammevilkår og positiv lønnsutvikling for lærerne. Dette innebærer at vi må fortsette å tilby lærere videreutdanning og kompetansepåfyll. Venstre ønsker også å tilby en lærerspesialistordning, hvor de lærerne som ønsker kan få ytterligere karriereutvikling i klasserommet.

For at elevene skal føle seg ivaretatt i skolehverdagen, trengs det flere viktige yrker enn læreren. Vi trenger blant annet flere helsesykepleiere, miljøterapeuter, karriereveiledere, rådgivere og skolepsykologer slik at skolen har et lag av voksenpersoner som kan møte eleven på flere aspekter av livet enn bare det faglige. Det systematiske arbeidet for å sikre lærlingeplasser for alle må styrkes. Samtidig må vi sikre at elever som av ulike grunner ikke får lærlingeplass får et bedre tilbud enn i dag. De må få en oppfølging som gjør at de kan fullføre utdannelsen sin på en god måte.

Skolen er en viktig arena for læring og integrering. Å kunne norsk er viktig for å fullføre og bestå all utdanning. Norsk kunnskap er også avgjørende for å få en varig tilknytning til det norske samfunnet, arbeidsliv og samfunnsliv.

Kunnskapspåfyll er viktig hele livet, og Venstre ønsker derfor både unge og voksne elever i den videregående skolen. For å gjøre det lettere å ta desentralisert utdanning, vil Venstre at fylkeskommunen skal lede an i et samarbeid mellom NORD Universitet, NTNU og de videregående skolene. Gjennom å bruke de videregående skolene som utdanningsssenter, også for voksne som tar desentralisert høyere utdanning, kan vi skape studiemiljøer rundt om i hele fylket.

De høyere yrkesfagskolene (tidligere fagskolene) er solide og relevante yrkesrettede alternativ til høgskole. Disse skolene utdanner kandidater med den kompetansen som etterspørres, og vil bli enda viktigere i framtida når behovene i arbeidslivet blir mer sammensatt.

Venstre vil:

- Innføre fritt skolevalg med reisegaranti i hele fylket
- Sikre at alle fylkets videregående skoler skal være universelt utformet innen 2027

- Åpne for elever fra nabokommuner i andre fylker kan få plass ved videregående skoler i Trøndelag
- Gjøre det lettere for elever på ungdomsskolen å ta fag på videregående nivå
- Støtte innføring av norm for lærertetthet i videregående skole
- Øke andelen lektorer i videregående skole gjennom rekruttering og videreutdanning
- Ha tilstrekkelig personale for godt psykososialt skolemiljø
- Videreføre tilgang til gratis bind og tamponger i videregående skoler
- Øke antallet tilgjengelige læreplasser, spesielt innenfor helse- og omsorgsfag
- Fylkets videregående skoler skal være dysleksivennlige skoler innen 2027
- Videreføre 3-årig løp for agronomer istedenfor innføring av 2+2 år
- Videreføre Trøndelagsmodellen og inkludere enda flere unge i utenforskap
- Styrke den høyere yrkesfaglige utdanningen (fagskolen)
- Arbeide for å øke lærlingetilskuddet, samt stille krav om lærlinger i fylkeskommunale anbudsprosesser
- Sikre systematisk oppfølging av elever som bor på hybel og sikre sosiale arenaer for borteboere i hele Trøndelag
- Gjøre det lettere å ta desentralisert høyere utdanning, gjennom et samarbeid mellom universitetene og de videregående skolene
- Støtte etablering av flere folkehøgskoler i Trøndelag, for eksempel på Røros

Kollektivtransport

Venstre vil sikre et fleksibelt, funksjonelt og miljøvennlig kollektivtilbud i Trøndelag. Vi vil ha billigere og raskere buss og tog. Venstre vil øke midlene som er tilgjengelig ved å øke antallet passasjerer og dermed billettsalg. Bruk av fleksibel transport må utvides, og vi vil ikke tilbake til den tiden da det kjørte store, tomme busser rundt om i Trøndelag. Det trengs bedre samordning slik at man lettere kan kombinere ulike former for transportformer, for eksempel buss og tog. Billettprisene på Trønderbanen må ikke få uønskede utslag ved reiser inn og ut av Miljøpakkesonen.

Trønderbanen må få kvartersfrekvens mellom Trondheim og Stjørdal, halvtimes frekvens mellom Melhus og Steinkjer, og timesfrekvens mellom Støren og Grong. Oslo - Trondheim er en av Norges mest brukte flyruter. Dovrebanen må kunne ta over en del av denne flyreisningen, ved at togtilbudet blir hyppigere, billigere og mer komfortabelt. Spesielt må sovekupékapasiteten utvides. Nå når Meråkerbanen er elektrifisert, må det internasjonale togtilbudet via Sverige utvides til å bli en reell konkurrent til å fly. På alle banene må det sikres tilstrekkelig internettkapasitet til å kunne arbeide underveis.

Vedtatte prosjekter i Miljøpakken i Trondheimsregionen må gjennomføres raskere. Bussene må effektivt fram samtidig som gatene blir trivelige. Venstre vil ha ekstern vurdering av måloppnåelse for prosjekt og tiltak i Miljøpakken.

Venstre mener sammenhengende sykkelveger er viktig i alle regionsentra for å gi flere muligheten til å bruke sykkel som transportmiddel.

Venstre ønsker å holde på ambisjonen om nullutslipps hurtigbåter og ferjer i kommende anbud. Vi ønsker også å utvide kapasitet og rutetilbud for båt- og ferjesamband, samt å sikre fastboende og melketransport prioritet på ferjeruter som blir gratis for alle reisende.

Venstre vil:

- Redusere prisene for enkeltbilletter og periodebilletter i kollektivtransporten
- Utvide studentrabatten
- Innføre regionalt ungdomskort i kollektivtransporten
- Jobbe for å redusere månedskortpris på tog også utenfor Miljøpakkeområdet
- Åpne for å bruke tog som skoleskyss
- Jobbe for bedre plass til sykkel på tog og flere sovekupeer
- Videreutvikle tilbringertjeneste og fleksibel transport, samt markedsføre tilbudene bedre
- Arbeide for at trekantsambandet Trondheim – Rørvik – Namsos blir en testarena for elektrifisering og autonomi i lufta
- Styrke samarbeidet om skolereiser og helsereiser, for å bidra til en levedyktig drosjenæring i distriktene
- Sikre kapasitet og utvidet rutetilbud på ferjesambandene
- Etablere sammenhengende sykkelveinett i byene og regionsentra
- Sørge for sykkelparkering og Park & Ride ved viktige kollektiv- og trafikknutepunkt
- Sikre gode arbeidsforhold for sjåførere og førere, og stimulere til økt rekruttering til sjåføreryrket
- Sikre at avgiftene ved bruk av nullutslippskjøretøy er vesentlig lavere enn for fossile kjøretøy

Veg

Dårlige fylkesveger nå er den største uløste utfordringen som Trøndelag fylkeskommune må ta tak i. Å la vegnettet vårt fortsette å forfalle er ikke bærekraftig. Klimaendringer og ekstremvær herjer allerede med vegene våre. Dårlige veger tåler ikke dårlig vær. Vegkapitalen vår skylls bokstavelig talt ut hvis vi ikke gjør noe med vedlikeholdsetterslepet. Det betyr i praksis isolerte grender, rasfare, redusert trafiksikkerhet, farlig skoleveg, lange omkjøringer (og mer utslipp) og redusert konkurransekraft for trøndersk næringsliv. Det dårlige fylkesvegnettet gir store merkostnader for brukerne. Blant annet slites melkebiler raskere og kostnaden på inntransport av melk blir unødvendig dyr.

Venstre ønsker en gjennomgang av hvilke fylkesveger som bør overføres til kommuner for å styrke lokaldemokratisk innflytelse og for mer helhetlig og forenklet planlegging av viktige hovedårer i byene. Dette gjelder ikke kun i

Trondheim, men også bla. Levanger og Steinkjer. Disse vegene var for en stor del riksveger fram til for cirka ti år siden.

Fylkesvegnettet har mange dårlige strekninger og Trøndelag har et stort vedlikeholdsetterslep. Generelt må det mer penger til fornying og vedlikehold av fylkesvegene. Noen steder må det imidlertid tas større løft, som for veksempel Fv Støren-Røros som er svinget og smal, og er delvis utsatt for ras og flom. Vi mener 80 % bomandel i fylkesvegprosjekter er for høyt. Venstre vil også peke på to andre strekninger der vi mener at en ny tilnærming vil gi større samfunnsnytte: Fv 769 Skagakorsen-Namsos og Fv 720 Malm – Bergmyran. En mer effektiv fylkesveg Skagakorsen-Namsos vil gi folk i Ytre Namdal kortere veg til sykehuset sitt, og bidrar til å knytte sammen Nærøysund og Namsos som bo- og arbeidsmarkedsregion. Trolla – Flakk er den mest rasutsatte fylkesvegen i hele Trøndelag. Ny veg med tunnel må bygges både ut fra rassikring og ut fra at det er en svært trafikkert ulykkestrekning. Venstre vil teste ut nye samarbeidsmetoder for å realisere mer veg for pengene. Et eksempel kan være at man ved utsprenning av stein langs fylkesveg 720 forbedrer trafiksikkerheten, samtidig som man får masser som kan brukes til utfylling av industriområdet på Tjuin.

Venstre vil:

- Vesentlig redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegene
- Lage en forpliktende tiårsplan for fornying og vedlikehold av fylkesvegene
- Åpne for et prøveprosjekt der kommuner som ønsker det tar over eierskapet til sentrale gater som nå er fylkesveg
- Sikre elbilfordelene for bileiere også i distriktene, ved å gå inn for maksimal tillatt rabatt i bomplasseringer
- Prioritere gang- og sykkelveger der det i dag kjøres skoleskyss med bakgrunn i farlig skoleveg

Næringsutvikling og moderne distriktspolitikk

Gode, trygge og varierte arbeidsmuligheter er sentralt for å sikre bosetting i hele fylket. Derfor er Venstres viktigste samarbeidspartnere i arbeidet for et godt lokalsamfunn gründere og lokale bedrifter. Gjennom å legge til rette for at folk med gode ideer skal kunne skape en arbeidsplass til seg selv, og kanskje flere, sørger vi for et mangfoldig arbeidsmarked i hele Trøndelag.

Gjennom å benytte oss av våre naturgitte fortrinn, har Trøndelag blitt ledende innenfor matproduksjon. Dette sikrer både god mat og viktige arbeidsplasser i fylket vårt. Venstre vil gå i bresjen for at det skal lønne seg for matprodusenter å omstille produksjonen sin i en mer bærekraftig retning med god dyrevelferd.

Venstre vil prioritere både gras og kornproduksjon på de store og ressursrike jordbruksarealene i Trøndelag. I tillegg vil de gi mulighet til utnytting av våre omfattende utmarksbeiter, noe som vil bidra til å øke produksjonsgrunnlaget i næringen og redusert gjengroing. Det er og viktig med økt innsats og stimulering til grøntproduksjonen. Venstre vil gå i bresjen for å stimulere til økt bærekraft og enda bedre dyrevelferd.

Venstre mener at vi må ta vare på verdifulle seterdaler med vern på landbrukets premisser og som motvekt mot det store utbyggingspresset. Det er viktig å opprettholde setringen og det må derfor innføres et investeringstilskudd for denne. Vi mener at skjøtsel av natur og landskap må bli en del av inntekten til bonden. Da får vi utnyttet de gode ressursene i utmarka i tillegg til å sikre artsmangfoldet som finnes i beitemark. Utmarkstilskuddet og setertilskuddet bør dobles slik at produktivitetstapet ved å ha dyr på seter dekkes.

Venstres mål er at havbruksnæringen i Trøndelag skal være en lønnsom og miljøvennlig storprodusent av mat. Vi ønsker at næringen skal utvikle seg og utnytte de naturgitte forholdene vi har ved en langstrakt kystlinje. Produksjon og transport må skje innenfor målsettingene for et rent miljø, god fiskehelse, komme lokalsamfunnene til gagn, og sikre gode levevilkår for villaks, sjøørret og andre sårbare arter.

Et annet mål er å styrke den tradisjonelle fiskerinæringa i Trøndelag. Viktige bidrag til dette er å styrke de fiskerirettede linjene ved Guri Kunna og Ytre Namdal videregående skoler, og videreføre prosjektet VARP for å bistå med rekruttering i fiskerinæringen.

Trøndelag har Norges største skogindustri. Trevirke kan være råstoff for de fleste produkter, og kan i stor grad erstatte fossil olje og gass, i de fleste produkter hvor det utgjør råstoffet. For Venstre er det et viktig politisk mål å plante ny skog og verne viktige skogområder, spesielt skog i truede naturtyper. Venstre ønsker fortrinnsvis å benytte lokale treslag i forbindelse med foryngelse etter hogst. For Venstre er vern av skog et viktig politisk mål for å sikre det biologiske mangfoldet.

Tamreindrifta er en næring som Venstre ønsker å sikre framtida for i Trøndelag. Den er den avgjørende kulturbærer for vår sørsamiske urbefolkning og deres alvorlig truede språk. Venstre er positiv til en ny gjennomgang av den samiske tamreindriftas beiterettigheter, basert på ny kunnskap om deres historiske tilstedeværelse. Venstre vil ikke bidra til utbygging av vernede vassdrag eller vindkraftparker i viktige områder for tamreindrifta.

For at folk skal ha friheten til å bestemme hvor de skal bosette seg, ta utdanning og arbeide må vi sikre full bredbåndsutbygging i hele landet innen 2025, og sikre teknologiavhengig høyhastighets internett 100 mbit i hele Trøndelag. For å nå dette målet kreves det økt statlig finansiering. Vi må unngå at det graves parallelle grøfter for fiberlegging. Flere leverandører må få bruke samme infrastruktur.

Venstre vil:

- Bruke anskaffelsesreglementet til å fremme grønne anskaffelser
- Dele opp anbud i mindre kontrakter for at lokalt næringsliv kan delta i anbudskonkurransene
- Arbeide videre for økt utflytting av statlige arbeidsplasser til Trøndelag
- Videreutvikle Steinkjer som knutepunkt for landbruksforvaltning

- Jobbe for en tettere kobling mellom utdanningsinstitusjonene og næringslivet
- Sikre at fylkeskommunen som arbeidsgiver går foran i et inkluderende arbeidsliv
- Jobbe videre for bærekraftig utvikling i oppdrettsnæringa
- Opprettholde arealer til den sørsamiske tamreindrifta
- Støtte videreutvikling av natur- og opplevelsesbasert reiseliv med utgangspunkt i fiske, natur, mat og kulturopplevelser
- Legge bedre til rette for forskningsbasert innovasjon og bedriftsetablering i tilknytning til forskningsmiljøene i fylket
- Sikre vilkår for at Trondheim kan videreutvikle seg som teknologihovedstaden i Norge

Sørsamisk språk, kultur og næring

Trøndelag er et samisk fylke. Vi har et stort, og delvis uforløst, potensial innenfor samisk språk og kultur. Venstre er glade og stolte over at samisk språk, kultur, næring og naboskap er del av det trønderske. Vi vil løfte fram og synliggjøre samisk kultur og språk. Tråante 2017 var bare et startskudd. Vi vil satse på kartlegging av samiske kulturminner. Vi vil også sikre flagging både 6. februar og 29. november på alle fylkeskommunale bygg og bruke tospråklig logo på fylkeskommunal kommunikasjon.

Trøndelag er samisk forvaltningsfylkeskommune, og har samarbeidsavtale med Sametinget. Det har også de samiske forvaltningskommunene, samt Trondheim. Venstre mener at samisk næring, kultur og opplæring må få styrkede vilkår i Trøndelag. Det var Venstre som endelig fikk på plass statlig finansiering av nytt Saemien Sijte, og vi er opptatt av at vi også må få på plass de neste byggetrinnene.

Venstre vil:

- Øke de faste tilskuddene til de samiske kulturinstitusjonene og de faste samiske festivalene i Trøndelag
- Sikre finansiering av administrasjonslokaler og kulturamfi i tilknytning til Saemien sijte i Snåsa
- Styrke stipendordningene for sørsamisk språk og kultur, spesielt for lærerutdanningene
- Øke økonomisk støtte til opplæring i duedtie og styrke markedsføring og salgskanaler for sørsamisk kunsthåndverk
- Jobbe for etablering av Røros folkehøgskole med sørsamisk kultur som en viktig del av profilen
- Støtte framtidige Tråante-markeringer
- Bidra til økt bevissthet om at tilstrekkelig areal for reindrifta er en avgjørende faktor for sørsamisk næring og kultur i Trøndelag
- Støtte opp rundt arbeidet i Saemien Sijte og museene for å synliggjøre samisk kulturarv og tilstedeværelse i regionen

Energi

Venstre ser behovet for mer fornybar energi, men vil ikke akseptere utbygginger som går på bekostning av viktige natur- eller kulturverdier i Trøndelag. Dette betyr fortsatt vern av verna vassdrag. Det betyr fortsatt stopp av nye vindkraftanlegg på land i Trøndelag. Løsningen ligger i skånsom oppgradering av vannkraftverkene som allerede er utbygd, sammen med en kraftig satsing på energisparing både for husholdninger og virksomheter.

Venstre vil:

- Ikke tillate mer vindkraft på land i Trøndelag
- Forsvare vernet av verna vassdrag
- Stimulere til energiøkonomisering og strømsparing både for private og bedrifter

Kultur

Kulturen er en viktig faktor i et inkluderende trøndersk fellesskap. Venstre ønsker et bredt kulturliv i hele fylket. Vi vil satse på frivilligheten, ikke på bekostning av de etablerte institusjonene, men som et viktig supplement. Vi ser kulturskolene, bibliotekene og lag/organisasjoner som sentrale aktører i vårt ønske om moderne distriktpolitikk og gode kulturtilbud over hele landet.

Trøndelag har dype historiske røtter, noe som gir seg uttrykk i et vell av kulturminner. Venstre ønsker å øke innsatsen for å ta vare på, forske på og formidle kunnskap om kulturminnene våre. Venstre vil styrke satsingen på formidling av arkeologi og historie, og samtidig se kulturminner og friluftsliv i nær sammenheng. Vi mener at lokal kultur og tilgjengelige kulturlandskap kan bidra til å skape bolyst.

Museene er identitetsbærere og kunnskapsinstitusjoner i hele Trøndelag. Magasinsituasjonen for mange av samlingene er prekære og må løses. Det er en utfordring med trang økonomi og begrenset mulighet til å tilby undervisningsopplegg for så mange barn og unge som man skulle ønske. Museene utgjør en viktig verdi for reiselivet lokalt, og må settes i stand til å tilby gode opplevelser for både lokale og tilreisende.

Bibliotekene er viktige både som utdannings-, dannelses-, og sosiale institusjoner. Vi vil styrke bibliotekene, gjerne gjennom flere ambulerende tilbud. Det er viktig at spesielt barn og unge møter kvalifiserte bibliotekarer, som kan stimulere til leselyst – spesielt for gutter. Venstre vil styrke både skolebiblioteket og folkebiblioteket, og legge til rette for samarbeid og sambruk.

I Norge var det flere krigsfanger sett i forhold til eget folketall enn i noe annet naziokkupert land i Europa. Det var over 600 fangeleirer på norsk jord i løpet av krigen. Det er for lav kunnskap og synlighet rundt slike krigsminner i Trøndelag.

Trøndelag har et verdensarvområde i Circumferensen i Røros. Venstre er opptatt av å sikre tilstrekkelig midler til å videreføre og styrke arbeidet med

verdensarven. Vi vil også sikre økt finansiering for arbeidet med kulturmiljøer og kulturarv som trehusbyen Levanger, middelalderbyen Trondheim, den sørsamiske kulturarven og bergkunstreisen. Trøndelag Venstre vil støtte opp om arbeidet som er satt i gang for å løfte opp Frostatingsloven og bevisstgjøringa av demokratibyggninga i landet vårt gjennom prosjektet «Frostatinget – Sammen for en historisk framtid».

Venstre vil:

- Prioritere det frivillige kulturlivet
- Styrke kulturens og frivillighetens arbeid for inkludering i samfunnet vårt
- Sikre gode rammebetingelser for trønderske museer
- Sikre nye museumsmagasiner
- Vil bevilge mer penger til kulturminner
- Skape bedre rammebetingelser for kulturbasert næringsvirksomhet
- Styrke finansieringen av Turnéteateret i Trøndelag
- Øke bevilgningen til «Trønderkassa» for ungdom
- Jobbe for økte statlige bevilgninger til verna bygg
- Sikre verneverdige bygg i fylkeskommunens eie, som for eksempel Landsgymnaset på Follo
- Arbeide for at Aspaasgården på Trøndelag Folkemuseum Sverresborg flyttes tilbake til sin opprinnelige plassering på Røros
- Stimulere til å opprette lokale gjenbruksstasjoner for bygningsmateriale
- Stimulere til vern gjennom bruk av viktige bygg i Trøndelag, som Samfunnshuset i Namsos
- Etablere et synlighetsprosjekt med utgangspunkt i krigsfangeleire i Trøndelag

Folkehelse og friluftsliv

Fylkeskommunen samordner folkehelsearbeidet i Trøndelag og støtter folkehelsearbeidet i kommunene. Folkehelsearbeid betyr mye for befolkningens helsetilstand og mulighet til å leve gode liv. At alle skal ha tilgang på et sunt miljø, beskyttelse fra smittetilstander og ha god informasjon om helsefremmende adferd, er viktig for enkeltmenneskers frihet.

Tannhelsetjenesten i Trøndelag fylkeskommune skal fortsatt være desentralisert og tilby gode tjenester både til pasienter med rettigheter og betalende kunder. Det er en utfordring å sikre stabilitet i bemanningen, spesielt er det krevende å rekruttere til de minste fagmiljøene.

Akuttberedskap er viktig for opplevd sikkerhet. Venstre vil støtte et initiativ om «Namsos som blålysby», der man bygger videre på utdanningene innenfor ambulanseslag og prehospitale tjenester som styrking av helsetjenester i grisgrendte strøk. Vi vil ha flere forsøk som i Røyrvik med ambulanseslag som jobber på sykehjem når de ikke har utrykning.

Venstre er et friluftslivvennlig parti. Vi vil la flere ta del i gleden av å utøve friluftsliv, og ønsker å stimulere lavterskeltilbud og tilrettelegginger som kan gi

flere lyst og mulighet til å delta. Venstre ønsker flere turstier nært der folk bor, og flest mulig av en standard som også gjør dem egnet for mennesker med funksjonshemninger. Venstre vil også aktivt støtte tiltak som åpner friluftslivet for trøndere med utenlandske røtter.

Venstre vil:

- Styrke den fylkeskommunale tannhelsetjenesten, og opprettholde en desentralisert struktur innen fylkeskommunale tannklinikker
- Ha en aktiv rekruttering av tannleger og tannhelsesekretærer til de offentlige tannklinikkene i hele fylket
- Jobbe for «Namsos som blålysby»
- Sikre og tilrettelegge friluftslivsområder og ferdselsårer slik at alle har mulighet til friluftsliv med fysisk aktivitet, naturopplevelser og sosialt fellesskap
- Prioritere friluftslivsområder i nærmiljøet

En fylkeskommune for framtida

Venstre vil at politiske beslutninger skal fattes så nært mulig dem det angår. Derfor er lokaldemokratiet bærebjelken i et levende folkestyre. Derfor skal Venstre i fylkestinget stå i første rekke for uavhengighet, åpenhet og lokaldemokrati. Vi skal være pådrivere for best mulig fylkeskommunale tjenester for innbyggerne i Trøndelag.

Venstre vil ha åpenhet og nøkternhet når det gjelder honorarer i den fylkeskommunale virksomheten – både politisk og administrativ. Venstre vil ha en kritisk gjennomgang av fylkeskommunens eierskap. Samtidig vil vi videreutvikle de politiske hovedutvalgene ved å redusere antallet og utvide hvert utvalgs ansvarsområde for å få mer helhetlig politisk styring.

Venstre vil:

- Videreføre formannskapsmodellen
- Sikre gode vilkår for de fylkeskommunale medvirkningsrådene
- Styrke Steinkjer som administrasjonsby gjennom aktiv oppfølging av lokalisering av fylkeskommunal virksomhet
- Lansere «Trøndelag som Norges beste fylke på åpenhet»
- Opprette gave- og lobbyregistre for fylkeskommunes politikere og ansatte
- Utarbeide en ordning med elektronisk offentlig postjournal for selskaper som har fylkeskommunen som majoritetseier
- Sikre god håndtering og oppfølging av varsler og varslingsak, og bygge en god kultur i fylkeskommunen for varsling
- Ikke ha styrehonorar for fylkespolitikere for styreverv i fylkeskommunale virksomheter
- Unngå honorarer for styreverv man har i kraft av sin stilling som fylkeskommunalt ansatt
- Kreve samlet årlig oversikt over styrehonorarer og lederlønninger i virksomheter der Trøndelag fylkeskommunes er vesentlig eier

